

REMISSVAR – Förslag till nya vattenlagen

Föreningen Rädda Lumparns verksamhet fokuserar på att bevara Lumparns och dess närområdens natur och ekologiska system med sin artrikedom. Vi arbetar genom att följa, undersöka, utreda och analysera den mänskliga påverkan som hotar ovan nämnda områden, framförallt läckage av gödningsämnen samt av giftiga och övriga skadliga ämnen. Vi arbetar mestadels med praktiska åtgärder; dikesvandringar, våtmarker, gipsbehandling av åkrar, vasskörd, lokalt fiske och dylika projekt. Givetvis följer vi också forskning och utredningar samt arrangerar seminarier och ger ut publikationer.

Lumparn är geologiskt och hydrologiskt ett unikt område. Vi anser att Lumparn med avrinningsområden borde förklaras som ett eget vattenskydds- och/eller miljöskyddsområde.

Idag är utsläppskällorna till Lumparn i storleksordning; jordbruk (utgödsling) och skogsbruk (kalhyggen) samt avloppsutsläpp (bristande avloppsverk och enskilda avlopp) och vissa punktkällor (kompostanläggningen i Gunnarsby, fiskyngelodlingsanstalten i Guttorp).

Urlakningen av gödande ämnen från lantbruket ska effektivt förhindras att nå vattendragen. Detta kan rejält reduceras via bestämmelser i vattenlagen: krav att installera fosforfällor vid dikessystemen samt längs flöden och speciellt vid utmynningarna till vattendragen. Vattenlagen ska kräva anläggning av våtmark(-er) vid eventuella nya utmynningar och även vid befintliga utmynningar, där med en övergångsperiod, exempelvis på fem år. Med användning av lantbrukens existerande maskinpark blir inte kostnaderna heller för stora.

Avloppsverk och -ledningar får inte läcka eller avsiktligt släppa ut orenat avloppsvatten. Bindande och heltäckande bestämmelser om riskhantering, egenkontrollplan, gällande avloppsverk och ledningsnäten ska ingå i vattenlagen och -förordningarna. Bräddningar ska stävjas med detaljerade bestämmelser i lag. Som bilaga delger Rädda Lumparn en av vår styrelse gjord utredning om problematiken med nuvarande praxis på bräddningar. Förslagen i denna utredning kan formuleras till bestämmelser i vattenlagstiftningen.

Vad gäller de enskilda avloppen, stöder föreningen att tillståndsgivningen och kontrollen flyttas från kommunerna till ÅMHM.

Rädda Lumparn rf konstaterar att förslaget till ny vattenlag för Åland innebär en kolossal och moderniserad övervakning, utredningsarbeten, förvaltning och övrig administration, inte minst gällande de juridiska utmaningarna från helt oprövade system, så som kompensations-, förbättringsöverskottinstrument, gemensamma förbättringsåtgärder, fonder och dylika. Vi anser att den föreslagna resursökningen med en årsarbetskraft är alldeles för liten. Minst en fördubbling är mera realistisk. Vi föreslår även att en ny separat enhet etableras vid organisationen ÅMHM: en *Vatteningenhet*, för att garantera adekvat rekrytering, kompetent personal med tillgång och möjlighet till riktat arbete på grund av alla utmaningarna från den nya vattenlagen!

I förslaget till vattenlag beskrivs ett verktyg som benämns "förbättringsöverskott". Vad gäller förslaget att ge verksamhetsutövaren två tredjedelar mera etableringsrätt genom verktyget, anser vi att på grund av idag rådande omständigheter, när inget av våra vattenområden har en god status, ska det tills vidare inte ges möjlighet till mer än en tredjedel ytterligare verksamhetsvolym inom ramen för den åstadkomna vattenkvalitetsförbättringen. När man har fått bättre vattenstatus i landskapet, kan det med lagändring senare ges två tredjedelar.

När man använder kompensationsinstrumentet finns det ingen erfarenhet som säger att systemet kommer att fungera smidigt utan problem. Man kan ana att det bli många och sega tvister gällande monitoringsmetoder och deras pålitlighet, juridiska processer om ansvars- och ekonomiska frågor, äganderättsfrågor, gränsdragningar i grannförhållanden och så vidare. Vi föreslår att den som ansvarar för, planerar och verkställer kompensationen, ska deponera ett visst penningbelopp till vattenfonden som garanti ifall kompensationen inte fungerar. Dessa medel ska sedan användas till behövliga åtgärder för att säkerställa att skadorna åtgärdas.

Föreningen Rädda Lumparn ger även sitt stöd för synpunkterna och förslagen i remissvaret från föreningen Ålands Natur och Miljö rf.

Jomala 23.1.2022, styrelsen för Rädda Lumparn rf.

Brage Wilhelms, ordförande

Björn Gustbee

Carina Aaltonen (23 jan 2023 09:01 GMT+1)

Carina Aaltonen

Carina Karlsson

Rauli Lehtinen

Robert Söderdahl (23 jan 2023 11:16 GMT+2)

Robert Söderdahl

Rose-Marie Eriksson (23 jan 2023 18:59 GMT+2)

Rose-Marie Eriksson